

Handläggare
Cecilia Rivard
Telefon: 0850818048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2022-05-24

Stockholms stads strategi för fritidsbåtlivet

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till Stockholms stads strategi för fritidsbåtlivet.

Sammanfattning

Idrottsnämnden fick i kommunfullmäktiges beslut om budget 2021 i uppdrag att ta fram en strategi för fritidsbåtlivet. Syftet med strategin är att klargöra stadens mål med fritidsbåtlivet och bidra till att det finns med i utvecklingen av staden på ett hållbart och miljöanpassat sätt.

Förvaltningen är positiv till föreslagen strategi och anser att mål och åtgärder sammantaget är relevanta. I Farsta stadsdelsområde finns två båtklubbar och de har markupplåtelseavtal med trafikkontoret istället för avtal med idrottsförvaltningen. Det skulle vara enklare om det rådde enhetlighet och att en nämnd samverkade med och hade ansvar för stadens alla båtklubbar.

Bakgrund

Nuvarande policy för Stockholms fritidsbåtliv antogs av kommunfullmäktige den 7 april 2014 och det finns nu behov av att ta fram en strategi som ersätter policyn. Idrottsnämnden fick i kommunfullmäktiges beslut om budget 2021 i uppdrag att ta fram en strategi för fritidsbåtlivet.

Det finns idag cirka 8 500 fritidsbåtar i Stockholm och drygt 31 hektar av stadens mark hyrs ut till båtklubbar och varvsföreningar. Det finns också 470 allmänna båtplatser som hyrs ut till enskilda personer. Totalt finns det ett 80-tal båtklubbar i staden.

Det totala antalet fritidsbåtar har inte ökat markant de senaste 20-30 åren men en förskjutning har skett från mindre segelbåtar till allt

större, starkare och snabbare motorbåtar. Båtarna orsakar miljöpåverkan på grunda vågskyddade områden genom muddring, svall, undervattensbuller, skador från båtskrov, propellrar och ankare, utsläpp från båtmotorer, båtbottnfärger och båttoaletter, skuggning från bryggor med mera.

Idrottsnämnden sluter avtal om mark- och vattenområden för fritidsbåtområdet och i vissa fall tillhandahålls även bryggor.

Under 2019 genomförde idrottsförvaltningen en inventering av mark, bryggor och byggnader hos alla båtklubbar som staden har avtal med. Det gjordes en översyn av gränsdragningen för vem som äger vad och vem som ansvarar för skötsel och underhåll. Under arbetet framkom att det finns ett behov av att förtydliga ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett flertal instanser, bland annat Farsta stadsdelsnämnd, för yttrande senast den 27 maj.

Remissen i sammanfattning

Idrottsnämnden fick i kommunfullmäktiges beslut om budget 2021 i uppdrag att ta fram en strategi för fritidsbåtlivet. Syftet med att ta fram en strategi är klargöra stadens mål med fritidsbåtlivet och bidra till att fritidsbåtlivet finns med i utvecklingen av staden på ett hållbart och miljöanpassat sätt.

Idrottsförvaltningen samverkar med enskilda båtklubbar och utgångspunkten är att båtlivet förutom att betala för marken över tid även ska finansiera kostnader för utbyte av pontoner, underhåll och andra kostnader kopplat till verksamheten.

Idrottsförvaltningen samarbetar internt i staden med förvaltningar vars uppdrag påverkar fritidsbåtlivet och flera förvaltningar har varit involverade i arbetet med strategin. Staden ska också samverka med angränsande kommuner i syfte att skapa fler hamnplatser och platser för vinterförvaring.

Staden vill fortsätta värna om fritidsbåtlivet genom att se till att båtlivets intressen finns med i stadsplaneringsprocessen. På så sätt kan fritidsbåtlivet bidra till stadens utveckling och fler stockholmare få tillgång till båtplatser där det byggs nya bostäder.

Övergripande mål för fritidsbåtsverksamheten:

- Skapa förutsättningar för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar samt verka för långsiktighet för båtklubbar vad gäller ekonomi och arrenden.

- Använda uppläggningsmarken mer effektivt.
- Tillsammans med båtclubbarna utveckla ett miljömässigt och hållbart fritidsbåtliv.

Till strategins tre mål är femton åtgärder föreslagna med en huvudansvarig nämnd per åtgärd. Genomförandet ska ske i samarbete med övriga berörda nämnder. Stadsdelsnämnder har ansvar för åtgärd markerad med *.

Mål – Skapa förutsättningar för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar samt verka för långsiktighet för båtclubbar vad gäller ekonomi och arrenden.

Förslag till åtgärder:

1. Ta fram en långsiktig planering för utbyggnaden av fler bryggplatser, daghamnar och småbåtshamnar.
2. Göra översyn av tillfartsvägar och parkeringsplatser vid båtombåden.
3. Ta fram förslag till möjliga platser för fler gästhamnar och enklare bryggplatser.

Mål – Använda uppläggningsmarken mer effektivt.

Förslag till åtgärder:

4. Föra dialog med varvsföreningarna om hur uppläggningsområdena kan utvecklas för en effektivare båtförvaring.
5. Göra en översyn av båtuppläggning på parkmark och ändra detaljplanerna så att dessa överensstämmer med markanvändningen.
6. Föra dialog med berörda båtclubbar om hur båtombåden kan öppnas upp för att öka tillgängligheten till attraktiva strand- och parkombåden*.
7. Föra dialog med båtclubbar och varvsföreningar om vilka ombåden som lämpar sig för alternativ användning sommartid.
8. Föreslå platser eller modeller som gör det möjligt för fler aktörer att etablera båtclubber.

Mål – Tillsammans med båtclubbarna utveckla ett miljömässigt och hållbart fritidsbåtliv.

Förslag till åtgärder:

9. Följa upp utfasningen av biocider på båtar med hemmahamn i Mälaren.
10. Ta fram en långsiktig plan för sanering av båtuppläggningsmark i centrala och attraktiva ombåden i

enlighet med ett ansvar för förorenade områden som följer av miljöbalken.

11. Kartlägga vilka småbåtshamnar som ligger i känsliga områden och ge förslag till åtgärder.
12. Utredda behovet av ytterligare båttvättar i Stockholms vatten.
13. Följa utvecklingen av eldrivna fritidsbåtar och utreda behovet av laddstationer, särskilt med koppling till framtida båtpooler.
14. Planera för ytterligare minst två toatömningsstationer samt skapa tydlighet i ansvaret för att stationerna är i drift.
15. Samverka inom staden samt med regionala och nationella myndigheter i syfte att underlätta skrotning av båtar och motorer.

I förslagets bilaga framgår vilka nämnder som är ansvariga för vilka åtgärder. En del av åtgärderna kan innebära merkostnader för ansvarig nämnd.

I strategin pekar idrottsnämnden på att det är viktigt att fritidsbåtsverksamheten är tillgänglig också för personer med funktionsnedsättning. Ansvaret för detta arbete har båtklubbarna som arrenderar mark- och vattenområdena för sin verksamhet.

År 2018 innehades 84 procent av styrelseposterna i landets cirka 900 båtklubbar av män. Det är båtklubbarnas ansvar att öka jämställdheten i verksamheten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till föreslagen strategi för fritidsbåtlivet och anser att mål och åtgärder sammantaget är relevanta. Mycket har hänt sedan 2014 då nuvarande policy antogs. Exempelvis har stadens befolkning vuxit, konkurrensen om stadens mark har ökat och det är ett större fokus på miljöfrågor.

I Farsta stadsdelsområde finns Marieborgs båtklubb med brygga i Magelungen och Hökarängens båtklubb vid Drevviken. Dessa klubbar har bara små båtar, företrädesvis roddbåtar, och förefaller inte riktigt ingå i Stockholms fritidsbåtliv så som förslaget är utformat. Klubbarna har markupplåtelseavtal med trafikkontoret och som skäl för detta anges att båtuppläggningsen är på parkmark. Det skulle vara enklare om det rädde enhetlighet och att en nämnd samverkade med och hade ansvar för alla stadens båtklubbar. En åtgärd i strategin borde därför vara att skapa enhetlighet kring samtliga båtklubbar.

Föreslagna åtgärder för att uppnå de tre prioriterade målen är bra. Förvaltningen kommenterar nedan ett par av dem.

Under det första målet, *Skapa förutsättningar för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar samt verka för långsiktighet för båtklubbar vad gäller ekonomi och arrenden*, vill förvaltningen betona vikten av åtgärden att göra en översyn av tillfartsvägar och parkeringsplatser vid båtområden. Dessa stökar till det vid båtklubbar. Problemet är förmodligen störst vid strandstråk i innerstaden men biltrafik och parkering på parkvägar förekommer även vid Farstas båtklubbar vilket förvaltningen har svårt att åtgärda. Det är också tråkigt att båtägare och andra får använda vissa uppläggningsytor som parkeringsplatser sommartid. Marken skulle kunna användas till andra aktiviteter under större delen av året.

Under mål två, *Använda uppläggningsmarken mer effektivt*, föreslås en översyn av båtuppläggning på parkmark och ändring av detaljplanerna så att dessa överensstämmer med markanvändningen. Förvaltningen är tveksam till att minska andelen parkmark i staden. Generellt bör befintlig parkmark behållas och utvecklas som grönyta istället för att befästas som uppläggningsplats.

I förslaget nämns att kartor över mark, bryggor och byggnader som hör till båtklubbarna finns i stadens kartprogram dpMap. Det hade varit intressant att studera dessa kartor men tyvärr har de ännu inte infogats i programmet.

Det är bra att det inte planeras för nya båtuppläggningsplatser på stadens mark. Tvärtom borde ett antal uppläggningsplatser flyttas från attraktiva platser då de inverkar negativt på allmänhetens vistelse och tillgång till strandområden. Om vinterförvaring kan effektiviseras eller flyttas till annan plats skulle markområdena exempelvis kunna omvandlas till grönytor som stärker den biologiska mångfalden. De skulle också kunna användas till olika aktiviteter sommartid.

Av åtgärderna som föreslås är stadsdelsnämnderna bara delaktiga i en och det är åtgärden *Föra dialog med berörda båtklubbar om hur båtområden kan öppnas upp för att öka tillgängligheten till attraktiva strand- och parkområden*. Övriga nämnder är idrottsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Eftersom det är trafiknämnden som har avtal med Farstas båtklubbar bör även denna nämnd stå med som ansvarig för åtgärden, eller ännu hellre att ansvar för avtalen samlas till en och samma nämnd.

I Farsta stadsdelsområde har vi bekymmer med att allt fler båtägare olovligen har sina båtar vid stränderna utanför båtklubbarnas bryggor. Staden borde på något sätt underlätta för dessa båtägare att göra rätt. I strategin saknar förvaltningen åtgärdsförslag för att komma till rätta med problemet.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Farsta stadsdelsförvaltning

Sara Wrethed
Avdelningschef
Farsta stadsdelsförvaltning

Bilaga

Idrottsnämndens förslag till Stockholms stads strategi för fritidsbåtlivet

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2022-05-05
Sara Wrethed, Avdelningschef	2022-05-05